КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
НАУКОВО ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ АРХЕОЛОГІЇ

Відейко М.Ю., Бурдо Н.Б., Слєсарєв Є.В., Відейко М.М.

ЗВІТ

ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ НА ПОСЕЛЕННІ ТРИПІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ КОЛОМІЙЦІВ ЯР БІЛЯ с. КОПАЧОВ ОБУХІВСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2016 року

КИЇВ 2017

ЗМІСТ

ВСТУП 3

Топографія і планування 4

Археологічні дослідження 5

Знахідки 8

Висновки 10

Література 11

Список ілюстрацій 14

Ілюстрації 17

ВСТУП

2016 року археологічна експедиція Київського університету імені Бориса Грінченка, організована Науково-дослідною лабораторією археології проводила польові дослідження поблизу с. Копачів Обухівського району Київської області. Дослідження проводилися для виконання планової науково-дослідної теми, яку розробляє НДЛ археології « Давня історія України: суспільство і технології (за результатами археологічних досліджень) ».

У межах сучасної Київської області нині відомо понад близько двох десятків поселень етапу BI-II. Поселення цього періоду в порівнянні з більш пізніми - етапів BII, CI і CII все ще можна віднести до числа найменш вивчених в цій частині трипільської території. Поселення в ур. Коломийців Яр поблизу села Копачів Обухівського району Київської області одне з найбільш східних в північній частині цього регіону і розташоване в районі епонімного пам'ятника у с. Трипілля.

Вперше для пам'ятників цього типу (і часу) 2016 р. вдалося отримати план частині поселення за допомогою магнітної зйомки. Отримані матеріали дозволяють розширити уявлення про поселеннях цього часу на Середньому Дніпрі, часу і шляхи їх появи тут, господарстві і зв'язках.

Поселення в урочищі Коломийців Яр відкрито М.В. Квітницьким (Квітницький, 2006, с. 34-38), а також досліджено спільною експедицією Київського обласного археологічного музею та Інституту археології НАН України в 2006-2007 і 2011 роках (Відейко, Бурдо, 2007, с. 110-114; Відейко, 2012 , с. 236). Дослідження тих років були рятувальними, бо частина культурного шару інтенсивно руйнувалася при видобутку чорнозему в заплаві струмка. Пам'ятка багатошарова, представлені матеріали трипільської культури (етап BI-II), раннього залізного віку, раніх слов'ян і Русі (XII-XIII ст).

Археологічні пам'ятки, більш пізні за часом, ніж трипільська культура, розташовані в нижній частині долини, в смузі 70-100 м по правому березі струмка. Основна частина трипільського поселення, розташована на схилі долини вціліла, однак була недоступна для розвідки, так як заростає бур'янами. В останні роки на цьому місці вирощують різні культури, що відкрило можливості для збору підйомного матеріалу в весняний і осінній час і більш точного визначення таким чином розмірів трипільського поселення.

1. Топографія і планування

Поселення розташоване на пологому схилі долини, вздовж лівого берега безіменного струмка - правої притоки р. Стугни (рис.1). Нижня частина долини місцями заболочена, місцями заросла лісом, а сам струмок поруч з поселенням заповнений, при цьому частина культурного шару була зруйнована під час спорудження чаші водосховища. Схил долини з уступами, його верхня частина більш крута, нижня - полога. Стікають під час дощів з плато потоки води руйнують схил, а місцями і культурний шар поселення. У той же час наноси акумулюються в нижній частині долини. Процеси ці привели до виникнення в цьому місці шару чорнозему, який досягав місцями 0,8-1 м. У той же час на схилі чорнозем відсутня, верхній шар грунту вдає із себе коричневу суглинок. Під ним, на глибині 0,15-0,25 м знаходиться культурний шар трипільського часу. Протилежний, правий берег долини високий, місцями поріс лісом. У його підніжжя, якраз навпроти поселення, є джерело питної води.

Завдяки співпраці з університетом імені Християна-Альбрехта, школою «Human Development in Landscapes» (м Кіль, Німеччина) до початку розкопок була здійснена магнітна зйомка на частині поселення. Вона охопила близько 3 га площі на схилі і мису в нижній частині долини (Відейко та ін. 2017). В результаті виявлено залишки 19 згорілих будівель трипільської культури і сліди 6 ям різних розмірів (рис. 2). Судячи з аномалій, вони різної схоронності - від

хорошого до сильно зруйнованих оранкою і ерозією, особливо на ділянках із значним ухилом. Закладені на поле розкопки 14 і 15 повністю підтвердили результати магнітної зйомки як щодо наявності, так і збереження об'єктів.

Аномалії від залишків будівель розташовані трьома рядами на схилі уздовж струмка, що протікає по дну долини. Найбільш численною верхній ряд - 11 будівель. У другому їх 5, в нижньому - лише три. Ймовірно, більшість залишків будівель на цій ділянці було розташоване за межами поля, де деякі з них були досліджені в 2005-2007 рр. Поруч із залишками будівель виявлені аномалії від ям. При цьому найбільша яма розташована навпроти торця будівлі під розкопками 14, яка також виділяється своїми розмірами (рис. 2). Це дозволяє припустити, що спочатку ці ями могли бути використані в якості котлованів для видобутку глини при будівництві.

На ділянках, досліджених в 2005-2011 р було не менше двох рядів будівель, також розташованих уздовж струмка. Таким чином загальне число поруч на поселенні могло досягати 5. Завершення робіт над планом дозволить уточнити як розміри поселення, так і число будівель в збереженої частини. У той же час видно, що навряд чи площа цього поселення досягала 30 га, як це зазначено М.В. Квітницька (Квітніцькій, 2006, с. 34), в кращому випадку вона може скласти від 15 до 20 га з урахуванням зруйнованої частини.

2. Археологічні дослідження

Археологічні дослідження 2016 року включали збір підйомного матеріалу при проведенні магнітної зйомки та під час проведених пізніше розкопок. Оскільки влітку поле було зайнято соєю, розкопки закладені за його межами на декількох ділянках ближче до берега струмка. Тут закладено 3 розкопи (№ 11-15) загальною площею 48,4 м². Ще два контрольних розкопи 1х1 м зроблені на місці будівель на полі, з перспективою продовження досліджень в наступному сезоні. Нижче наводимо їх опис.

Розкоп 11 розмірами 6х4 м закладений на схилі, де на поверхні виявлені уламки обмазки і фрагменти посуду (рис.3, 1-3). Верхній чорноземний шар в цьому місці був знесений бульдозером під час земляних робіт 2006 року. Практично з поверхні зафіксовано слабо насичений знахідками (фрагменти керамічних виробів, дрібні уламки обмазки, кістки тварин) культурний шар. Дослідження проведено шарами по 0,2 м з пошаровим зачисткою і фіксацією знахідок. Для отримання розрізів залишено дві бровки (рис.3, - 2). На глибині 0,25 м від сучасної поверхні зачищені розвал шоломоподібним покришки, поруч - великі фрагменти судин з поглибленим декором. Наведені вище спостереження дають підстави зробити висновок про те, що в цьому місці досліджена яма, ймовірно розташовувалася поблизу будівлі з другого (від струмка) ряду забудови, знищене при видобутку чорнозему. Слабка насиченість знахідками нижнього горизонту ями може бути свідченням того, що перед нами котлован для видобутку глини, згодом використаний мешканцями будинку.

Розкоп 12 розмірами 2,3х0,8 м (18,4 кв.м) закладений на краю мису, поза посівами, на місці, де виявлені дрібні фрагменти обмазки. Розкопки доведено до глибини 2,4 м від сучасної поверхні, сліди об'єкта виявлені не були. Верхня частина — 0,3 м чорнозем, нижче — жовтуватий суглинок, відкладення в долині струмка. Наявність знахідок на поверхні в цьому місці можна пояснити оранкою або змивом фрагментів з поля.

Розкоп 13 розмірами 6х1 м (6 кв.м.) закладений за межами поля, навпроти місця, де на поверхні між посівами виявлена обпалена обмазка - залишки зруйнованої оранкою або земляними роботами згорілої будівлі, зафіксовані за допомогою магнітної зйомки (рис. 3, - 4). Місце вибрано для розкопок, оскільки тут могла перебувати яма навпаки короткої сторони споруди. Верхні 0,3 м складалися з шару чорнозему, частково змитого з поля. Нижче виявлено культурний шар, представлений коричнюватим суглинком із включенням знахідок трипільської культури.

На глибині 0,4 м від сучасної поверхні розчищені розвал посудини (рис.2 - 6) з вушками, розташованими в кілька рядів на її поверхні. Нижче знахідок та заповнення виявлено не було. Можливо, в цьому місці дійсно знаходилася яма, верхня частина якої зрізана бульдозером. З огляду на товщину чорноземного шару, зафіксованого раніше на цій ділянці - 0,8 м, загальна глибина ями від поверхні могла становити 1,2 - 1,3 м. Спочатку вона, як і об'єкт в розкопі 11, могла бути котлованом для видобутку глини при будівництві житла.

Розкопи 14 і 15 розмірами 1х1 м кожен закладено в поле, на місці аномалій, виявлених магнітної зйомкою. Мета - перевірка збереження і глибини залягання останків споруд трипільської часу. Встановлено, що обпалена обмазка знаходиться під шаром чорнозему на глибині до 0,2 м від сучасної поверхні. У розкопі 14 збереження шару обмазки виявилася дуже хорошою, а залягала суцільним масивом. Зате в розкопі 15 - цей шар був зруйнований оранкою.

Намічено продовжити роботи на розкопках 14 і 15 в наступному сезонеа, щоб розкрити об'єкти повністю.

Таким чином в двох розкопках, 11 і 12 виявлено культурний шар, який можна пов'язати з ямами трипільської часу, розташованими неподалік наземних жител, від яких залишилися об'єкти у вигляді скупчень обпаленої глини.

Під час досліджень отримано значну колекцію знахідок, яка включає фрагменти керамчічного посуду і кісток тварин, знаряддя з каменю та кременю, зразки обпаленої обмазки.

З**бір підйомного матеріалу** (431 од. Знахідок) дозволив отримати представницьку колекцію фрагментів керамічних виробів, а також знарядь праці з каменю та кременю (ріс.4-10). Керамічні матеріали в більшості представлені фрагментами посуду трипільської культури, є поодинокі фрагменти, які можна віднести до раннього залізного віку та / або ранньослов'янських періоду. Знаряддя праці з каменю та кременю можливо віднести до трипільського часу. Згадані знахідки дозволяють перш за все визначити територію поширення поселення трипільської культури, яка охоплювала, з урахуванням схилів

долини, включаючи знищеної земляними роботами території, площа трохи більше 10 га. Нечисленні матеріали раннього залізного віку виявлені переважно в районі невеликого мису на площі близько 2 га. Скупчення трипільських знахідок в цілому збігалися з аномаліями від спалених будинків, виявленими магнітної зйомкою, що є свідченням руйнування останніх в процесі оранки. Судячи з кількості зібраного матеріалу, а також великій кількості обпаленої обмазки на поверхні, ці руйнування досить значні.

3. Знахідки

Внаслідок проведених досліджень отримані представницьку колекцію фрагментів керамічних виробів, яка нараховує 789 одиниць. За винятком кількох, всі вони належать до етапу BI-II трипільської культури. Матеріал фрагментований, за винятком двох некомплектних розвалив, виявлених в розкопках - судини з вушками в кілька рядів (розкоп 13) і шоломоподібним покришки (розкоп 11).

Представлені групи посуду, типові для даного етапу в регіоні Середнього Подніпров'я: так званий «кухонний посуд» (рiс.4-5) і «їдальня» трьох видів: неорнаментованій, з поглибленим або прогладженім орнаментом і мальований (рис. 6-10).

Кухонний посуд («кераміка типу Кукутень С»), виготовлена з маси з домішкою товчених раковин і / або крупного піску представлено фрагментами горщиків з прямими або відігнутими віночками (рiс.4-5). Внутрішня поверхня у більшості виробів покрита полосчатим згладжуванням, у частині - гладка. Є вироби з вушками і налепами (рис.5 - 1-3, 10). Декор, розташований на плічках судин, виконаний за допомогою поглиблених ліній, проміжки між якими заповнені відбитками різноманітного штампа, переважно гребенчатого (рис. 5). Знайдений фрагмент з відбитками трикутного штампа (рис.5, - 9). На багатьох

віночках судин поміщені наліпних прикрасами у вигляді «перлин» (рис.4, - 1-8), зрідка - ряд наколів (рис.4, - 9).

Слід також зазначити, що серед кераміки, яка відбувається з поселення Коломійців Яр є численні фрагменти типовою для етапу BI-II трипільського посуду з поглибленим орнаментом, частина з якої так само, як і кухонні, має як домішка раковини в масі, так і полосчатое загладжування на внутрішній стороні. Знахідок таких досить багато, що представляє особливість даного поселення.

Проте за основними ознаками - формам і способу нанесення, орнаментальним композиціям кераміка з поглибленим орнаментом може бути віднесена до категорії «їдальні». Столовий посуд з поглибленим і пропрасованим декором представлена кубками, амфорами, конічними і шлемовидними покришками, грушоподібними і біноклеподібні судинами. Орнаментальні композиції виконані з використанням стрічок, що складаються з декількох паралельних поглиблених ліній (ріс.8-10).

Невелика кількість посудин представлена виробами з прогладженим орнаментом, що нагадує канелюри ранньотрипільського часу, нанесені однією або двома-трьома паралельними лініями, що утворюють кутові і криволінійні композиції, іноді доповнені відбитками круглого штампа (рис. 7, - 2-5).

Серед столової кераміки багато фрагментів неорнаментованогопосуду. Серед форм переважають напівсферичні миски, великих розмірів, з ручками, розташованими під віночками. У частині поверхню загладжена, частина покрита шаром облицювання - т.зв. «рустом» (рис. 6). Знайдений фрагмент неорнаментірованной шлемовидной кришки (рис. 7, - 1).

Розписний посуд представлена напівсферичними мисками, амфорку, грушоподібними судинами. Розпис нанесений в одну (червону або чорну) фарбу або ж в дві фарби (червона+чорна). При цьому широкі смужки чорні, вузькі - червоні, також червоне заповнення контурів, наведених тонкими чорними лініями (рис.8). Звертає на себе як відносно велика кількість фрагментів

мальованої кераміки, переважно зібраної на поверхні, так і наявність досить великих, в тому числі грушовидних судин.

В цілому описаний вище керамічний комплекс є типовим для пам'ятників етапу BI-II в Середньому Подніпров'ї, таких, як Шкарівка (Цвек, 2006, рис.21), Верем'я, Щербанівку і Трипілля (Хвойка 2006, табл. I-IV). С урахуванням попередніх знахідок з цього пам'ятника, опублікованих раніше (Квітніцькій, 2006, рис. 5-10; Відейко, Бурдо, 2007, рис. 3) поселення можна віднести до числа пізніх пам'яток етапу BI-II в регіоні Середнього Подніпров'я.

ВИСНОВКИ

Поселення трипільської культури в ур. Коломийців Яр становить значний інтерес для проведення подальших досліджень з кількох причин. Це одне з небагатьох поселень етапу BI-II в регіоні, для якого отримано інформацію про планування і розташування споруд. Серед них є не тільки звичайні, пересічні, але і вельми значні за розмірами (розкоп 14). Дослідження, проведені тут в попередні роки, а також 2016 року дали цікавий керамічний матеріал, в тому числі чимало цілих форм.

Крім того, цілком імовірно відкриття нових поселень цього часу навколо Коломійцева Яра. Є підстави вважати, що існуюча карта поширення трипільських поселень етапу BI-II сьогодні швидше відображає стан вивченості території, ніж реальну картину розселення трипільців в кінці V тис. До н о східній частині трипільського ареалу. Особливо сказане можна віднести до північній частині Київщини, району Трипілля. Наприклад, з 8 пам'яток відомих тут сьогодні, 4 вперше відкриті на початку XXI століття (Квітницький, 2006, с. 34) і ще один, епонімний - повторно (Відейко, 2016, с. 129-135). Стандартне розташування більшості поселень на відносно пологих південних схилах долин невеликих річок і струмків, приплив Стугни і Дніпра, полегшує продовження

пошуків нових поселень цього часу. На частині цієї території рахеологіческіе розвідки ще не проводилися. Наявність між основним ядром поселень в районі Трипілля і Коломійцева Яру досить великого проміжку, в якому достатньо місць для поселень, обіцяє нові відкриття.

Матеріали із розкопок 2016 року передано до фондів КЗ КОР Київський обласний археологічний музей у с. Трипілля Обухівського району Київської області. Польова документація — до архіву НДЛ археології.

ЛІТЕРАТУРА

Відейко 2006: Відейко М.Ю. Місця археологічних розкопок В.В. Хвойки на трипільських поселеннях. In: (Ред. Відейко М.) Дослідження трипільської цивілізації у науковій спадщині археолога Вікентія Хвойки (Київ: Академперіодика, 2006), частина II, 28-38.

Відейко 2012: Відейко М.Ю. Розвідки обласного археологічного музею. In: (Ред. Козак Д.Н.) Археологічні дослідження в Україні 2011 (Луцьк: Волинські старожитності, 2012), 236-237

Видейко, 2016: Видейко М. Исследования поселения Триполье. In: Tyragetia. Arheologie Istoria Antica, Vol.X[XXV], nr.1, 129-145

Відейко, Бурдо 2007: Відейко М.Ю. Бурдо Н.Б. Рятувальні дослідження в ур. Коломійців Яр між с. Копачів та Перше Травня Обухівського району Київської області In: (Ред.: Гаврилюк Н.О., Тимченко М.П.), Археологічні дослідження в Україні 2005 – 2007 р.(Київ-Запоріжжя: Дике поле, 2007), 110-114.

Відейко та ін., 2017: Відейко М.Ю., Бурдо Н.Б. Улрау Р., Слєсарєв Є., Відейко М.М., Тіде Х., Тіде В. Дослідження поселення трипільської культури в ур.Коломійців Яр біля с. Копачов 2016 року. In: Археологічні дослідження в Україні (в печати).

Виноградова, 1983: Виноградова Н.М. Племена Днестровско-Прутского междуречья в период расцвета трипольской культуры: (Периодизация, хронология, локал. варианты) (Кишинев: Штиинца, 1983), 107 с.
Заец, Рыжов, 1992: Заец И.И., Рыжов С.Н. Поселение трипольской культуры Клищев на Южном Буге (Киев: РАМУС, 1992), 177 с.
Квітницький 2006: Квітницький М.В. Нові пам'ятки трипільської культури на Київщині. In: (Ред.: Моргун Т.М., Бреяк О.В., Солтис О.Б., Відейко М.Ю.), Охорона культурної спадщини Київської області. (Київ: Академперіодика, 2006), 29-42.
Хвойко 2006: Хвойко В. В. Розкопки 1901 р. в області трипільської культури//Дослідження трипільської цивілізації у науковій спадщині археолога Вікентія Хвойки. – К.,2006.- Ч.І. – С.95-104, табл. I-VI.
Цвек, 2006: Цвек О. В. Поселення Східнотрипільської культури (Короткий нарис)(Київ: КП «ОТІ», 2006), 86 с.

THE NEW INVESTIGATIONS AT TRYPILLIA BI-II SITE KOLOMYITSIV YAR

Resume:

There are near 20 Trypillia Culture stage BI-II sites at Kyiv region. This period here is relatively less explored, than other stages, such as BII, CI or CII. The site at Kolomyitsiv Yar near village of Kopachov (Kyiv region, Obukhiv district) is not far from Trypillia. In 2016 archaeological expedition, organized by Kyiv Borys Grinchenko University (Ukraine) in cooperation with Graduate School “Human Development in Landscapes” Christian-Albrechts-Universität (Kiel, Germany) started investigations at this site. First time for this kind of sites was done magnetic prospection, which discovered on 3 ha surface anomalies from 19 houses and 5 pits. Houses were located in three rows along the stream on slopes of valley. At the area close to field remains of two pits were explored. They probably related to houses,

destroyed some time before. Among finds from this pits were numerous fragments of pottery, bones, stones and small amount burnt daub. Pottery ("kitchen ware" or Cucuteni C type, painted, with incised decoration and without decoration) is typical for BI-II stage at this region. It is possible to date this site up to the last quarter of V Mill. BC. These materials make it possible to expand our knowledge of settlements of this time in the Middle Dnieper, the time and the ways of Trypillia population appearance here, and their relations with other cultures.

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ

Мал. 1. Карта поширення поселень трипільської культури етапу ВІ-ІІ між Копачевим і Трипіллям: 1 - Коломийців Яр; 2 - Обухів, вул. Київська; 3 - Щербанівка; 4 - Дерев'яна; 5 - Трипілля; 6 - Трипілля, Посадова Гора; 7 - Долина; 8 - Верем'я.

Мал.2. План частини поселення трипільської культури в. ур. Коломийців Яр за результатами магнітної зйомки 2016 роки (інтерпретація Р. Улрау) із позначенням розкопок 2016 року. Умовні позначення: 1 - яма; 2 - згорілий будинок; 3 - те ж, порушено ерозією; 4 - ймовірно трипільські будівлі; 5 - стара польова дорога; 6 - залишки сучасних будівель (зруйновані); 7 - контури відзнятої території; 2005-2011 - території, на яких проводилося дослідження залишків трипільського поселення в 2005-2011 рр .; 11-15 - номери розкопів 2016 року.

Мал. 3. Загальний вид на місце розташування давніх поселень в ур. Коломійців Яр з високого правого берега струмка. Цифрами на фото позначено номери розкопів 2016 року за номерами 11-15.

Мал.4. Коломийців Яр, дослідження 2016 року: 1-3 - розкоп 11, загальний вигляд після розчистки на рівні верхнього горизонту знахідок (1-2), поглиблення під профілями (3); 4 - розкоп 13, розвал посудини

Мал. 5. Профіль розкопу 11 по лінії А- А1. Умовні позначення: 1- фрагменьти кераміки; 2 — фрагменти обпаленої обмазки; 3 — верхній шар із чорноземом

Мал.6. Коломийців Яр, дослідження 2016 року: залишки частини трипільської споруди у розкопі 13 після розчистки.

Мал.7. Коломийців Яр, дослідження 2016 року: залишки частини великої трипільської споруди у розкопі 14 після розчистки.

Мал.8. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: вироби з каменю, знаряддя праці

Мал. 9. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: вироби з каменю, знаряддя праці

Мал. 10. Коломийців Яр, дослідження 2016 року: вироби з каменю, знаряддя праці

Мал. 11. Коломійців Яр, знаряддя праці з каменю

Мал. 12. Коломійців Яр, знаряддя праці з каменю

Мал. 13. Коломійців Яр, знаряддя праці з каменю(1-2) та кременю(3-4).

Мал. 14. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти кухонного посуду

Мал. 15. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти кухонного посуду

Мал. 16. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти кухонного посуду

Мал. 17. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: 1-5 — фрагменти кухонного посуду; 6 — фрагмент посуду із заглибленим декором (біноклеподібної посудини)

Мал. 18. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти посуду із заглибленим орнаментом: 1-2 від грушоподібних посудин, 3-5 — від конічних покришок

Мал. 19. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти столового посуду: - частина розкалу шоломоподібної покришки із розкопу 11; 2 — фрагмент біноклеподібної посудини

Мал. 20. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти столового посуду із заглибленим орнаментом: 1-2 від грушоподібних посудин, 3-7 — від шоломоподібних покришок

Мал. 21. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: 2 — фрагмент. кухонного посуду; 1, 3-6 — фрагменти грушоподібних посудин із заглибленим орнаментом

Мал. 22. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти посуду із заглибленим орнаментом: 1-8 — від грушоподібних посудин

Мал. 23. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти посуду: 1-2 від грушоподібних посудин із заглибнленим орнаментом; 3-6 — посудин із прогладженим орнаментом

Мал. 24. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти посуду без орнаменту: 1 — частина шоломоподібної покришки; 2 — фрагмент посудини на ніжках

Мал. 25. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: неорнаментованого посуду — мисок з вушком. У частини поверхня прикрашена “рустом” (1-3,5)

Мал. 26. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти мальованого посуду: 1,4 — з монохромним розписом; 2,3,5 — з біхромним малюванням

Мал. 27. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: фрагменти посуду з монохромним розписом

ІЛЮСТРАЦІЇ

ДО ЗВІТУ

ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ НА ПОСЕЛЕННІ

ТРИПІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ КОЛОМІЙЦІВ ЯР

БІЛЯ с. КОПАЧОВ

ОБУХІВСЬКОГО РАЙОНУ

КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2016 року

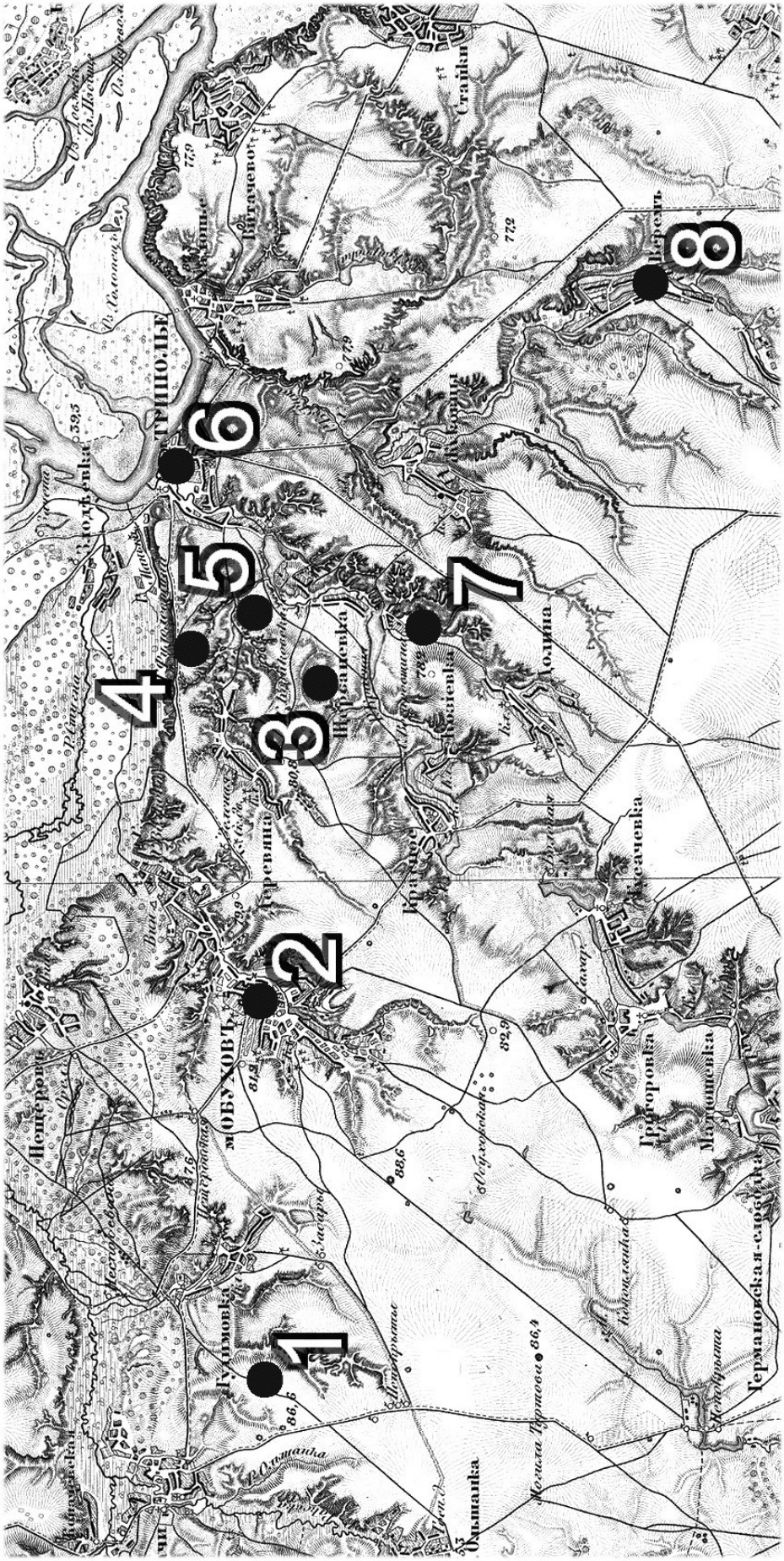

Мал. 1. Карта поширення поселень трипільської культури етапу BI-II між Копачевим і Трипіллям:

1 - Коломийців Яр;

2 - Обухів, вул. Київська;

3 - Щербанівка;

4 - Дерев'яна;

5 — Трипілля;

6 - Трипілля, Посадова Гора;

7 - Долина;

8 - Верем'я.

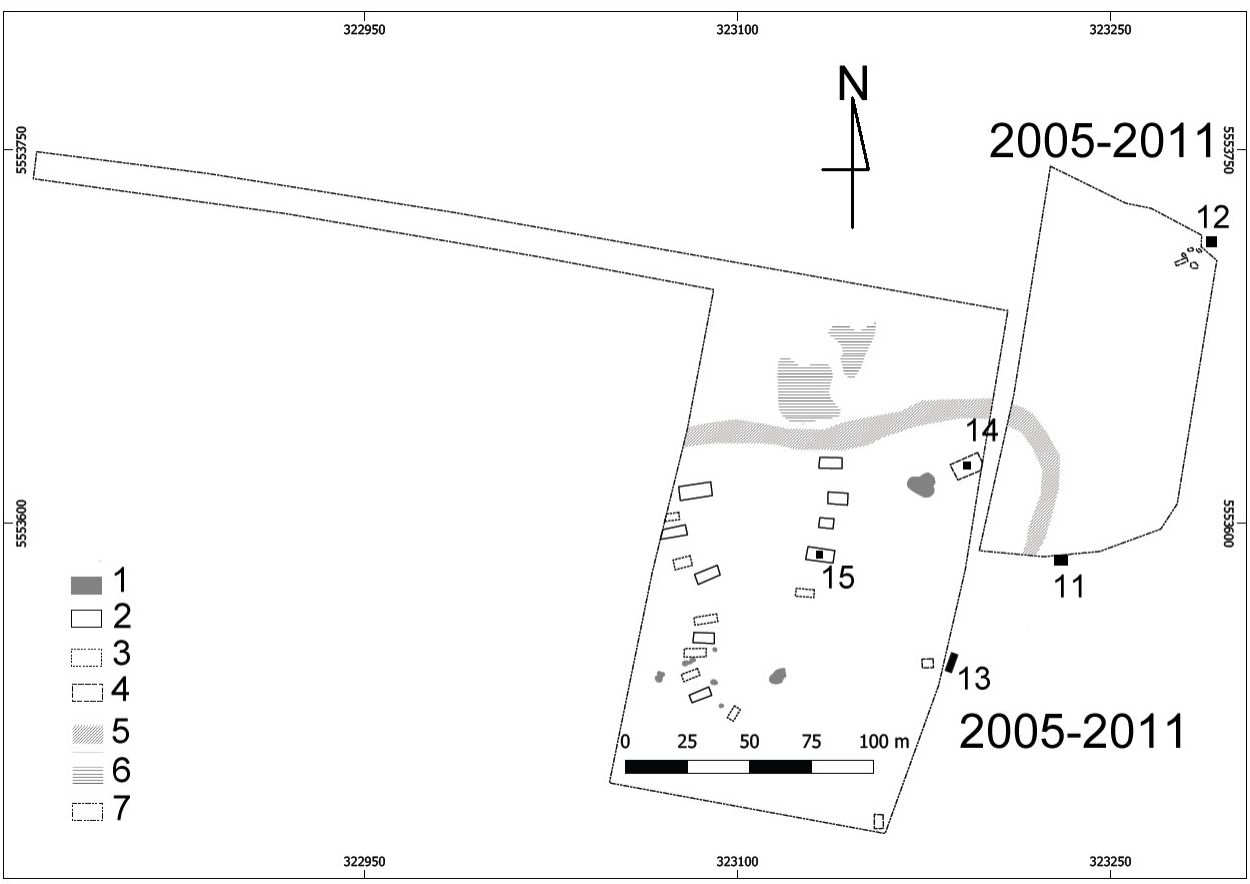

Мал.2. План частини поселення трипільської культури в. ур. Коломийців Яр за результатами магнітної зйомки 2016 роки (інтерпретація Р. Улрау) із позначенням розкопок 2016 року. Умовні позначення: 1 - яма; 2 - згорілий будинок; 3 - те ж, порушено ерозією; 4 - ймовірно трипільські будівлі; 5 - стара польова дорога; 6 - залишки сучасних будівель (зруйновані); 7 - контури відзнятої території; 2005-2011 - території, на яких проводилося дослідження залишків трипільського поселення в 2005-2011 рр .; 11-15 - номери розкопів 2016 року.

Мал. 3. Загальний вид на місце розташування давніх поселень в ур. Коломійців Яр з високого правого берега струмка. Цифрами на фото позначено номери розкопів 2016 року за номерами 11-15.

Мал.4. Коломийців Яр, дослідження 2016 року: 1-3 - розкоп 11, загальний вигляд після розчистки на рівні верхнього горизонту знахідок (1-2), поглиблення під профілями (3); 4 - розкоп 13, розвал посудини

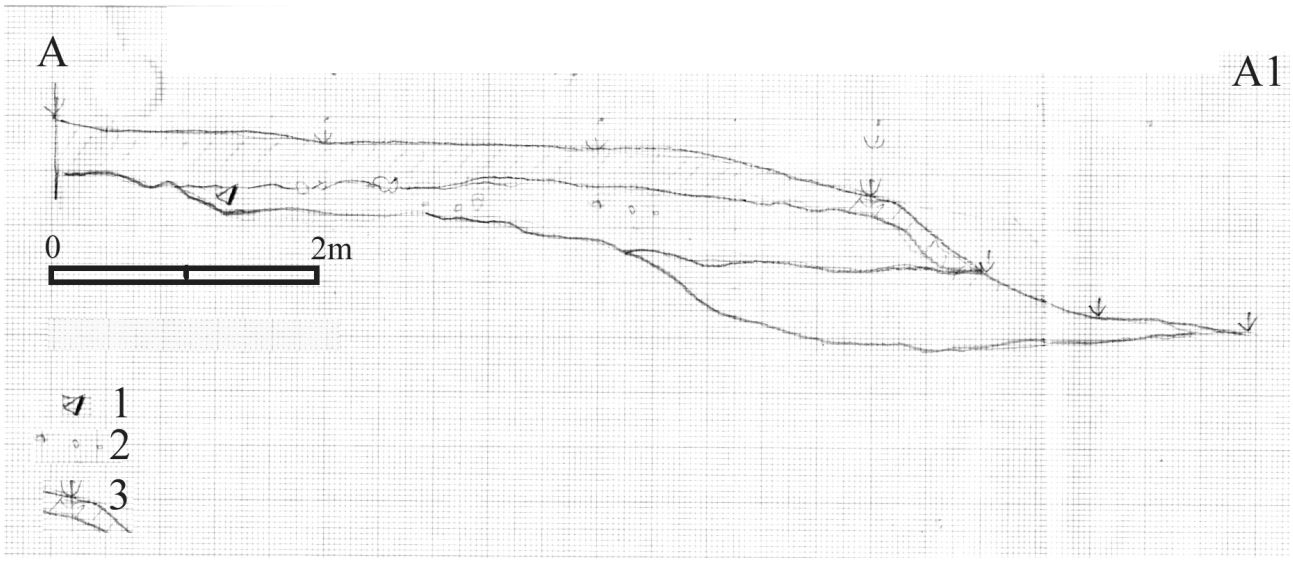

Мал. 5. Профіль розкопу 11 по лінії А- А1. Умовні позначення: 1- фрагменьти кераміки; 2 — фрагменти обпаленої обмазки; 3 — верхній шар із чорноземом

Мал.6. Коломийців Яр, дослідження 2016 року: залишки частини трипільської споруди у розкопі 15 після розчистки.

Мал.7. Коломийців Яр, дослідження 2016 року: залишки частини великої трипільської споруди у розкопі 14 після розчистки.

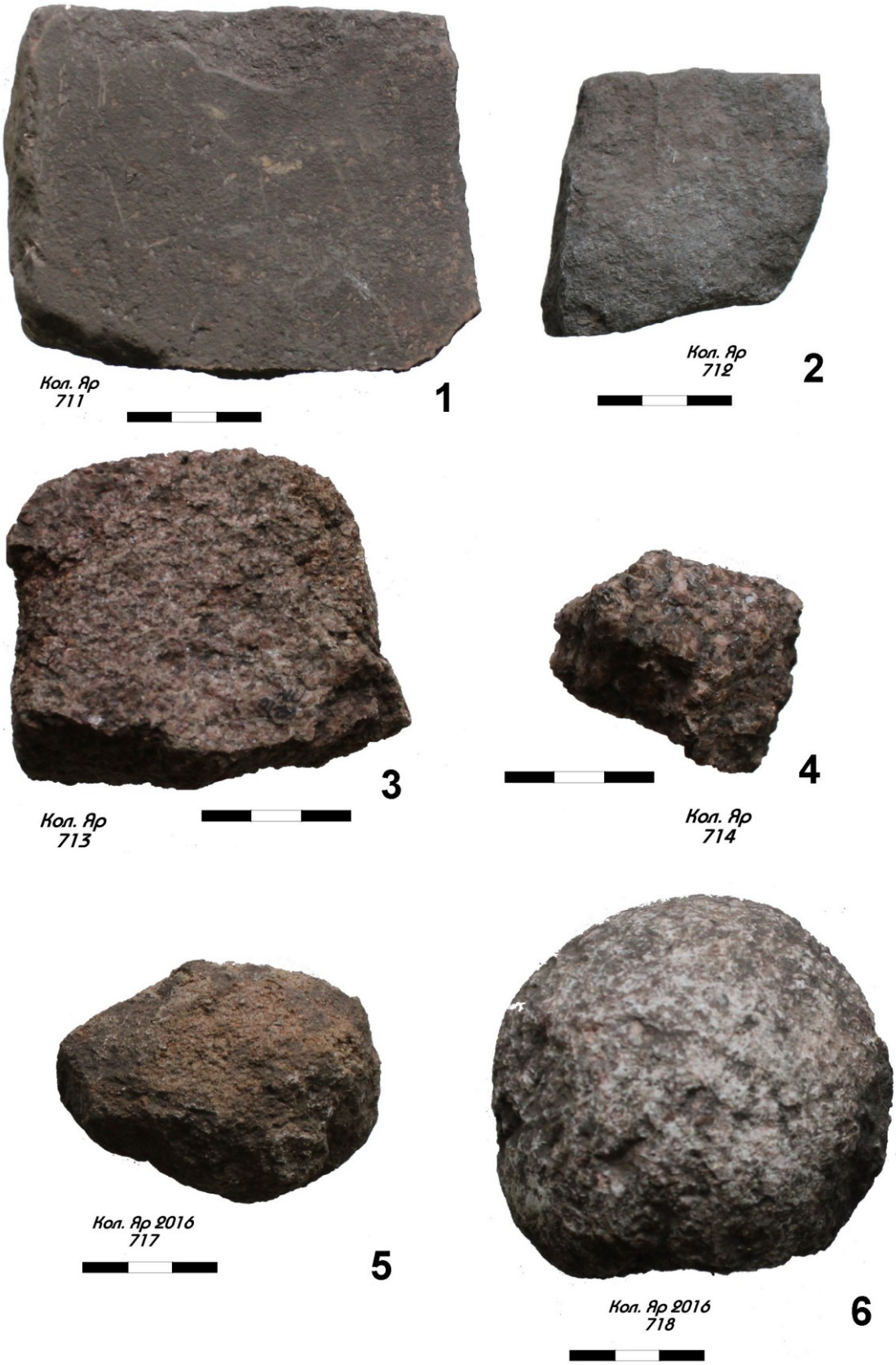

Мал.8. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: вироби з каменю, знаряддя праці

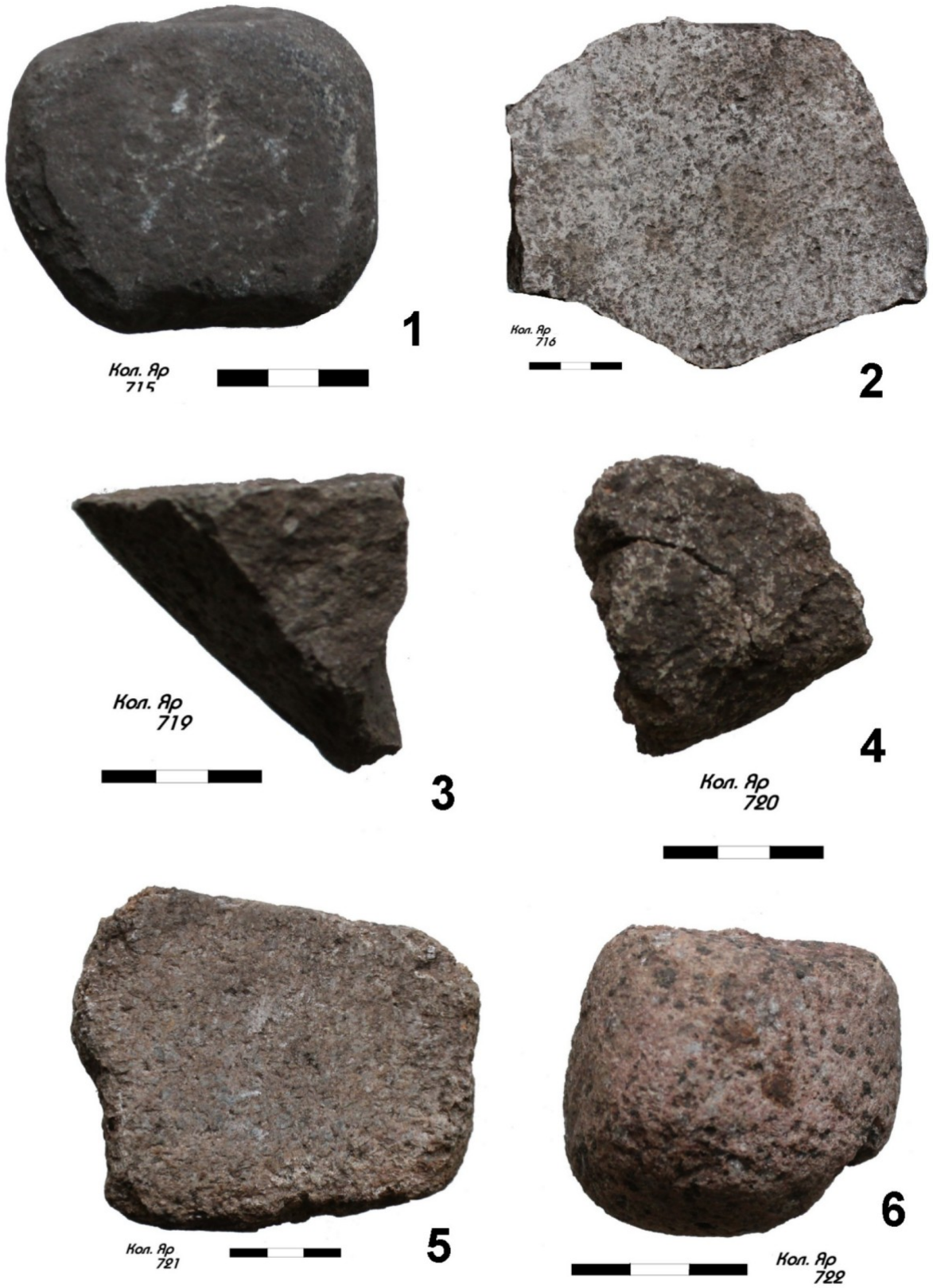

Мал. 9. Коломійців Яр, дослідження 2016 року: вироби з каменю, знаряддя праці

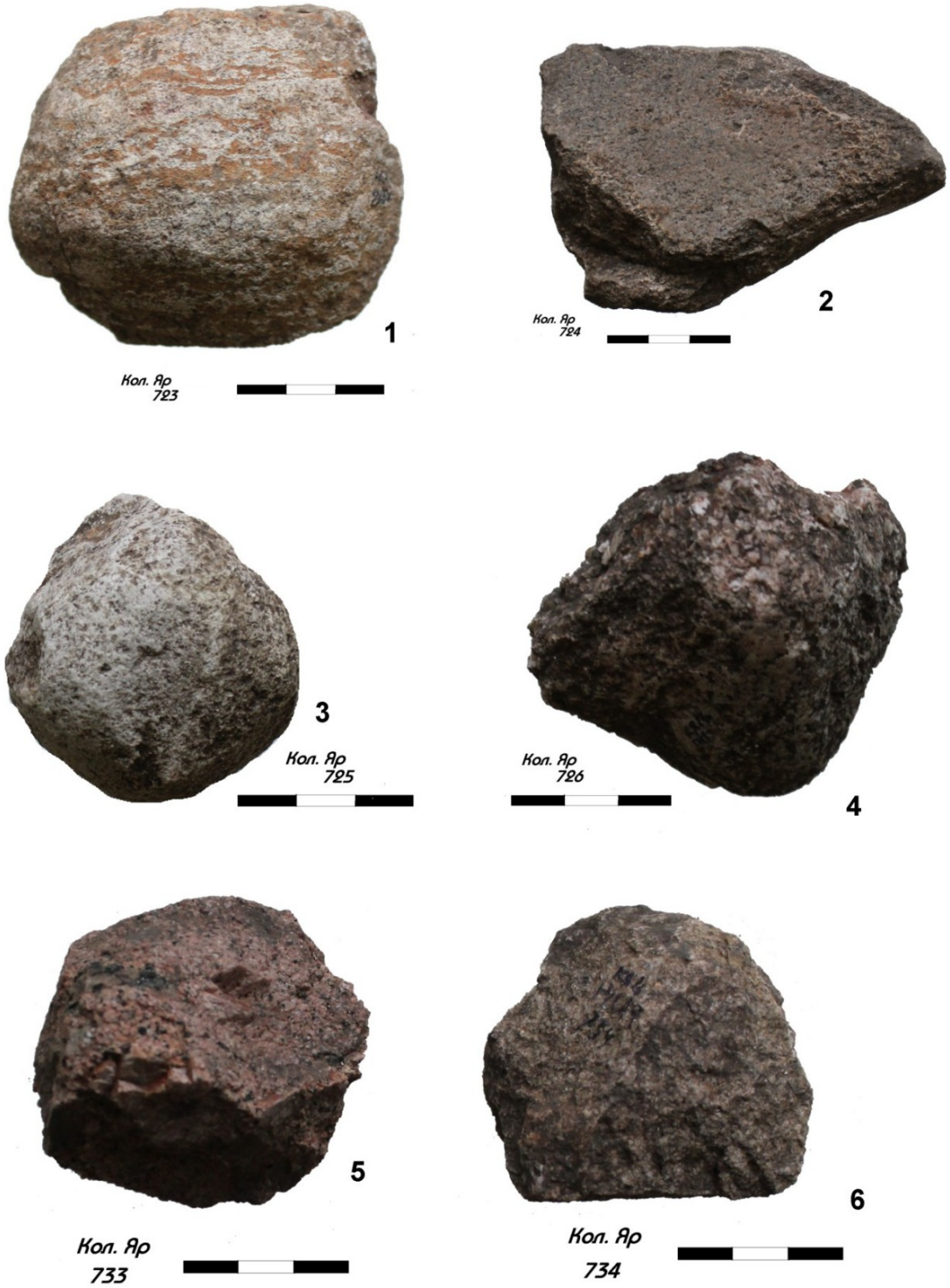

Мал. 10. Коломийців Яр, дослідження 2016 року: вироби з каменю, знаряддя праці